

ga életéről beszél. Ilyenkor találkozunk azzal a Molnár Ferencsel, akivel mint a Pál-utcai fiúk szerzőjével ismerkedtünk meg, akinek Lilioma első irracionalis irodalmi élményeink közé tartozik, találkozunk humorával, játékos kedvével, emlékeinek kimeríthetetlen

gazdagságával, pompás anekdotáival örökké nyugtalan szellemével. Hisz Molnár Ferenc ebben a könyvében, hattyúdalában is megmaradt Molnár Ferencnek, a hűséges, felejtethetlen, imádott »utitárs« emlékének szentelt könyv pedig a mester életének regénye lett.

A hét tenger

Bori Imre

VAS ISTVÁN: HÉT TENGER ÉNEKE, EURÓPA KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST, 1957.

A műfordítás az új és a legújabb magyar irodalom történetében sajátos helyet foglal el. Elsősorban megnövekedett a jelentősége és a szerepe az író életében. Sok esetben túlnötte még az író eredeti kifejezési hajlamait is, sokszor az egyéni élmény nem eredeti alkotássá nőtt, hanem felszívták a műfordítások. Így kapunk mind több műfordításkötetet az író verseskönyvei helyett. A magyar irodalomban már majdnem kétszáz éve a költők életművét szervesen kiegészítik kalandozásaik a világirodalomban. Petőfi és Arany Shakespeare fordításai, éppúgy életművük szerves része, mint ahogy a XX. század majdnem minden költője kísérletet tett idegen versek megszólaltatására. Az utóbbi tíz évben azonban a műfordítások — éppen jelentős költők esetében — az eredeti alkotások helyett készülnek. Ennek valóságos okait és gyökereit nehéz volna ezen a helyen kifejteni, meg kell hát elégednünk a pusztá megállapítással.

Vas István műfordításkötetéhez fűztük ezeket a gondolatokat. Érdekes megállni és megvizsgálni, kik azok a költők és melyek azok a versek, amelyeket Vas István kötetébe foglalt. Elsősorban adózzunk a válogatás széles skálájának. Érdeklődési területe szinte

az egész világirodalom kétezer éves termése, nyelvek és műfajok valóságos Bábaele. Ugyanakkor, ha időrendben vizsgáljuk a kötetbe foglalt költőket, a kortárs-Európa képviselői, sajnos ebből a könyvből is hiányoznak. A költő nem a világban néz szét, hanem a múltban bolyong. Amikor pedig a jelen talajára lép, léptei bizonytalanokká válnak, ízlése ki-kihagy, a színvonalcsökkenés szemmel látható. A költő, aki olyan biztos kézzel ragadja ki a múlt értékeit és szenvedélyes szeretettel időzik el hosszabban Villon, Chaucer, Shakespeare, John Donne, Molière, Goethe, Schiller, Whitman és Apollinaire életművénél, kénytelen a kortársak között Scsipacsovval, Tvardovszkij-val, Asot Grasival megelégedni. Az író hajlamai és az érdeklődési kör ilyen hirtelen szűkülni kezdett között lévő szemmel látható ellentét is a kortűnet benyomását kelti.

A kötet palettája azonban így is gazdag. Vas István intellektuális költő, és nem véletlenül nyúl az olyan versek után, amelyek fordításánál a »szerepjátás«, aminek bevezetőjében maga vallja a fordítást, már nem is szerepjátás, hanem természetes mozgásává, egyéniségének kifejezésévé válik. Fordítás közben nemcsak azok a problémák érdeklik, amelyeket meg kell oldania, hanem a kifejezésen túl az eredeti vers gondolati tartalma is izgatja. John Donne, Racine, Schiller, Apolli-

naire, Eliot nevei szépen jelzik hajlami hatását.

Meg kell említenünk érdekes kísérleteit, hogy a török és a középkori spanyolországi arab költészet remekeit is hozzáférhetővé tegye a magyar olvasó számára. Világirodalmi ismereteink két-

ségtelen bővülését jelentik ezek a versek.

A szép és érdekes kötet, reméljük, ösztönzően hat majd a vajdasági magyarnyelvű műfordításirodalomra is: kedvet csinál a nyelvek tanulásához írónk között is.

Egy holland zsellércsalád élete

Laták István

ANNE DE VRIES: BARTJE, EGY HOLLAND FIÚ TÖRTÉNETE, ÚJ MAGYAR KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST, 1956.

Anne de Vries Hollandia északi vidékének írója. Bartje c. regényének meséje is ezen a szeles, esős, homokos tájékon játszódik le. Az ottani szegényparasztság életét mutatja be ebben a lírai hangulatú kisebb regényében.

Az író az első világháborút követő éveket vetíti elénk. A mezőgazdaságra világszerte válság nehezedik, s ezt elsősorban a sovány munkabérért dolgozó nincstelen földmunkások érzik. Habár abban az időben Hollandia kiterjedt gyarmatbirodalom ura volt, (hetvenmillió elnyomott bennszülött munkája hajtott külön-hasznot), s a holland királyság gyarmati különjövödelméből az ország minden lakosa részesült, mégis nehéz volt a nincstelen földmunkások sorsa, akik legkevésbé érezték az uraik zsebében áramló külön-haszon áldásait.

Albert Bartels béres tizgyermekes családjának küszködését mutatja be a regény, Bartjenak, a negyedik gyereknek viszontagságain keresztül. Míg az öt-hat éves kislány nyolcosztályos népis-kolát végzett kamaszkorú kisbéréssé nővekszik, megismerjük soktagú családjának ezernyi gondját-baját, örömet és reménykedését; születés és halál váltakozó játékát. Az író lehelletfinom ecsetelése nyomán sokoldalúan kibontako-

zik előttünk egy — talán — tipikus hollandi zsellércsalád élete.

Sokmindenben hasonlít az ő életük Európa más szegényparasztságainak életéhez, de sokmindenben különbözik is. S éppen a minden szegényparaszti sorsban jelentkező tipikus vonások mellett adott sajátos színezés az, ami olvasásra érdemessé teszi ezt a kis könyvet, egy később tárgyalandó különös fogyatékos-sága ellenére is.

A regény főhőse Bartje, eléggé furfangos és talpraesett fiúcska. Az ő csínjei, aprócska virgoncságai, vergődése és az élet komolyabb oldalaival való ismerkedése folyamán megismerkedünk az észak-hollandiai népszokásokkal, egy sereg népmesei elemmel, babonákkal és hiedelmekkel is. S mindezeket fölül finom rajzát kapjuk a család minden egyes tagjának, a sokattúró édesanyjának, az indulatos, erős apának, a tíz, egymástól oly sokban különböző testvér jellemének.

Nagy gyöngédséggel követi az író az életútjukon könyve minden alakját. S érezni, hogy szinte panteisztikus rajongással mutatja be a természeti szépségekben nem bővelkedő vidék pázsitját, erdejét, zombékjait, patakjait és házikóit. Az állatok, bogarak, csillagok, eső, szél, és harmat szeretettől átfűtött rajza a szerző egyik fő erénye.

Különös mélységgel ecseteli Bartje fejlődését, s ebben a gyermeklélek ki-